

Формування національної свідомості дітей дошкільного віку

(консультація для педагогів)

Нашій Вітчизні потрібні громадяни з усвідомленням своєї належності до роду, краю, держави, творчі особистості усвідомлені в полікультурному просторі, здорові й духовно багаті. Виховати таких громадян, "виколисати" з дітей народ, носіїв і продовжувачів його духовності, – основне завдання української національної освіти.

Формування національної самосвідомості людини запізно починати в школі. Це потрібно робити вже в дошкільному закладі, бо саме в ранньому віці закладається фундамент особистості. Втрачене на цьому етапі надолужити дуже важко. Усвідомлювати своє українство діти повинні змалечку.

Патріотичне виховання дошкільнят включає передачу дітям знань, формування на їх основі ставлення до Батьківщини та організацію доступної віку діяльності.

Базовим етапом формування у дітей любові до Батьківщини необхідно вважати накопичення ними соціального досвіду життя в своєму місті, засвоєння певних усталених норм поведінки, взаємовідносин, залучення дитини до світу його культури. Любов до Вітчизни починається з любові до своєї Малої Батьківщини – місця, де людина народилася.

Без любові до Батьківщини, готовності примножувати її багатства, оберігати честь і славу людина не може бути громадянином. Як синтетична якість, патріотизм охоплює емоційно-моральне, дієве ставлення до себе та інших людей, до рідної землі, своєї нації, матеріальних і духовних надбань суспільства.

Для патріотичного виховання важливо правильно визначити віковий етап, на якому стає можливим активне формування у дітей патріотичних почуттів. Найсприятливішим для початку систематичного патріотичного виховання є середній дошкільний вік, коли особливо активізується інтерес дитини до соціального світу, суспільних явищ.

Базовий компонент дошкільної освіти в Україні орієнтує на опанування знань про нашу державу, виховання поваги до державних символів. Старші дошкільники мають знати прапор, гімн, герб України, назву її столиці, інших великих міст, значущі географічні назви, пам'ятні місця.

До ефективних методів і форм організації патріотичного виховання належать: екскурсії вулицями рідного міста, до історичних пам'яток, визначних місць; розповіді вихователя; бесіди з цікавими людьми; узагальнюючі бесіди; розгляд ілюстративних матеріалів; читання та інсценування творів художньої літератури; запрошення членів родин у дитячий садок; спільні з родинами виховні заходи (День сім'ї, свято бабусь тощо); зустрічі з батьками за межами дошкільного закладу, за місцем роботи тощо.

Важливим напрямом патріотичного виховання є прилучення до народознавства – вивчення культури, побуту, звичаїв рідного народу. Засвоюючи матеріальні і духовні цінності, вироблені народом і людством, дитина стає людиною з відповідними рисами характеру і вдачі. Національні цінності сприяють формуванню у дітей національних якостей, у тому числі громадянських і патріотичних.

Прилучаючись до народознавства, діти поступово утверджуватимуться у думці, що кожен народ, у тому числі й український, має звичаї, які є спільними для всіх людей. Пізнаючи традиції, народну мудрість, народну творчість (пісні, казки, прислів'я, приказки, ігри, загадки тощо), розширюючи уявлення про народні промисли (вишивка, петриківський розпис, яворівська іграшка), вони поступово отримують більш-менш цілісне уявлення про втілену в художній і предметній творчості своєрідність українського народу. Водночас у дітей розширюються знання про характерні для рідного краю професії людей, про конкретних їх представників.

Сучасні концепції національного виховання наголошують на важливості національної спрямованості освіти, її органічної єдності з національною історією і традиціями, на збереженні і збагаченні культури українського народу.

Виховання на сучасному етапі в Україні – виховання передусім національне. Людина без яскраво вираженого національного характеру – нецікава. Народ без національних рис – безлика, рафінована маса, схожа на дистильовану воду. Завдання українського дошкілля – виховувати творчу особистість, національно-свідомого громадянина.